

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

Amb tots vostès, Juan Marsé

PERFIL

ABANS DE SIGNAR LA BIOGRAFIA DE MARSÉ, JOSEP MARIA CUENCA HA ESCRIT LLIBRES SOBRE ELS FOTÒGRAFS JOAQUIM MORELLÓ I IGNASI CANALS I SOBRE EL CICLISTA MELCIOR MAURI. COMPAGINA LA DOCÈNCIA AMB EL PERIODISME

DAMIÀ ALOU

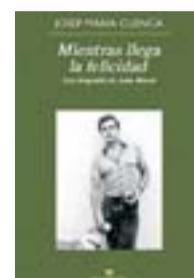
Sorpren doblement l'aparició d'aquesta biografia de Juan Marsé que, amb el títol ben triat de *Mientras llega la felicidad*, ens presenta Josep Maria Cuenca Flores, professor i escriptor en castellà i català. I dic doblement perquè no és habitual que un autor espanyol o català –ni en cap altre estat– vegi la seva biografia publicada en vida, si no és per l'aparició d'algú de llinatge anglosaxó. I també perquè, en el cas del llibre que ens ocupa, l'autor no tan sols confessa i respira un gran respecte cap al biografiat, sinó que s'aplica a la tasca amb una meticulositat i una exigència lloables, dues característiques que han marcat sempre l'activitat novel·lística de Marsé, que ha actuat sempre com un franc tirador

en els dos mons culturals on ha hagut de bregar: primer a la rànica Espanya franquista i després a l'estantissa Catalunya convergent, tan catòliques ambdues. Com diu ell mateix: "*La novela es para mí como el fusil del francotirador: me defiende y me divierte, me ayuda a sobrevivir*".

Enmig de la profusió informativa i d'opinions que trenca amb molta perícia Cuenca Flores al llarg de més de 700 pàgines, el personatge Marsé hi apareix com un tot complex i coherent, amb les seves contradiccions, però també sense l'aura de santedat de l'hagiografia, enfrontat al món i al paper en blanc, i també a una paraula que recorre tot el llibre, no se sap si com un leitmotiv o una maledicció: realisme. Des del primer moment, Marsé va assumir que la seva era una literatura "realista", com quan el 1960 respon a un entrevistador, arran de la publicació d'*Encerrados con un solo juguete*, que el seu objectiu era fer "*novela social; que no huele a letra impresa, sino a vida*". No cal dir que el 1960 això era un objectiu pràcticament revolucionari, ja que, enmig de l'esterilització social del franquisme, poques coses hi havia que fessin olor de vida.

Integrar la vida i els somnis

Però tot el qui hagi llegit Marsé entendre que el seu realisme res té a veure amb el de Cela ni el de Delibes, sinó que, ja des de la seva primera novel·la, el que fa Marsé és crear el seu propi món, integrant a la literatura espanyola –la sudamericana ja ho havia fet– l'obra de Faulkner, Hemingway, Scott Fitzgerald, Joyce –el de *Dublinesos*– o Onetti: perquè el novel·lista és una mirada a la qual es van enganxant la vida i els somnis, i la vida sempre és diferent, però el novel·lista no. I sense aquesta mirada hi ha novel·les, però no novel·lista, una lliçó que han après els pocs que l'han

MIENTRAS LLEGA LA FELICIDAD JOSEP MARIA CUENCA ANAGRAMA 752 PÀG. / 29,95 €

seguit en castellà, els que ara més compten i millor contenen (Pérez Andújar) o contaven (Casavella i Bolaño). Misteriosament, ningú l'ha seguit en català. Així, el que crea Marsé és una constel·lació d'històries que de vegades es repeteixen en diverses novel·les i de personatges que passen d'una a l'altra, i en què la impressió de vida sempre és present. I algunes opinions que ens trobam ens fan somriure (com a poc): el fet que Vargas Llosa digués d'*Últimas tardes con Teresa* que "*Su materia profunda es la anarquía*", o que Félix de Azúa li retregui no haver escrit *La muchacha de las bragas de oro* com si fos Henry James. Curiosament, la darrera obra de Marsé, aquesta perfecta novel·la curta titulada *Noticias felices en aviones de papel*, té molt de les històries de fantasmes de James.

Integritat i intransigència

Un altre dels temes recurrents de l'univers Marsé és la seva integritat –o intransigència, que ve a ser el mateix– estètica i ètica, el fet de no haver-se venut ni llogat ni rellogat als diversos i efímers governs que l'han odiat o festejat, i sobretot el seu menyspreu envers Baltasar Porcel, la seva bèstia negra preferida com a encarnació de l'escriptor que fa de mantinguda del poder.

Mientras llega la felicidad és una biografia exemplar en la imbricació que fa de l'autor en la seva època, en el sentit que no se'l pot entendre d'altra manera que com aquest noi de barri que, sota la protecció i tutela de dos personatges tan irrepetibles com Carlos Barral i Jaime Gil de Biedma, va omplint les llacunes de la seva formació intel·lectual fins a conformar una personalitat radicalment independent, combativa, impertinent. L'any que ve es compliran 50 anys de la publicació d'*Últimas tardes con Teresa*, Marsé en farà 83. Per molts anys. ♦♦

"EL NOVEL·LISTA ÉS UNA MIRADA A LA QUAL ES VAN ENGANXANT LA VIDA I ELS SOMNIS, I LA VIDA SEMPRE ÉS DIFERENT, PERÒ EL NOVEL·LISTA NO"

FRANCESC MELCION

Forat que anella l'aire

VÍCTOR OBIOLS

"Aquesta excel·lent Filla vostra serà la llanterna que portarà la llum divinal per saludar tot lo món generalment..."

Un fragment d'Isabel de Villena que sembla escrit per a la nostra poeta. Efectivament, Laura López Granell sembla estar engalzada en l'estructura poètica que constitueix la nostra literatura, i seria reductiu considerar-la patrimoni de l'anomenada *escriptura femenina*, tot i que hi puguem rastrejar Clementina Arderiu, Quima

Jaume, Maria-Mercè Marçal (per no esmentar les anglosaxones Sylvia Plath, Adrienne Rich o Elizabeth Bishop) i tantes altres, però també tants altres. Joan Todó –en un pròleg concís, en què assaja, adreçant-se al lector, amb enginy intel·ligent, el gènere epistolar, i en què xifra en quatre pàgines molt més del que jo sabria dir en una tesi extensa– ja assenyala, insinuant la complicitat de l'autora, que el que ell fa és "raginar només textos, aparentment sense gènere..."

Efectivament, la poètica de Laura López és universal i, gosaria dir, pansexual, lluny d'arbitris genèrics. La se-

va mirada és la d'una artista del mot que pertany a una espècie, i parla des de la pura humanitat, amb un verb afuat, poderós i precís; amb una lucidesa construïda a base d'experiència i pràctica d'escriptura.

Poemes sense improvisació

Tot i l'aparent facilitat i el do comunicatiu d'aquests poemes, no hi trobarem gota d'improvisació. D'altra banda, l'ofici sembla desbordat pel talent innat, com si l'autora fes evident el tòpic, allò que diu que la poeta no es fa sinó que neix. La gràcia és que Laura López Granell va néixer poeta, però, a

FORAT LAURA LÓPEZ GRANELL GODALL 72 PÀG. / 15 €

més a més, s'ha fet, potser com una *self-made-woman*, una grandíssima artífex del vers. ¿Qui, sinó una escriptora de raça, podria infantar versos com "Arboro la nuesa del meu nom", "I doler-se dolçament...", "Un forat anella l'aire" o tot un poema com *Jardí romàntic*? Aquest seria tan sols un primer aspecte.

Un altre, de tants, seria la fina oïda musical, indispensable en poesia: "Vé-nen, van i vent. / L'era, l'hora i l'ara". Una poètica sofisticada que no esgotaríem pas en un full. Ens fa sentir, com en la cita de Robert Frost, el cim efímer de la felicitat... ♦♦